

START DOCUMENT

MAAK.Zaanstad

Hoofdstuk 1: Inleiding en uitgangspunten

De noodzaak om opnieuw richting te geven aan de inspanningen van Zaanse inwoners, overheid en bedrijven is groot.

De kwaliteit van de woningvoorraad is mager: het woningaanbod is niet divers genoeg, veel woningen zijn slecht geïsoleerd en duizenden woningen kampen met een typisch Zaanse probleem: de fundering maakt het niet lang meer. De industrie – kurk onder Zaanse economie en werkgelegenheid – verandert of trekt weg. Dat leidt niet alleen tot minder werkgelegenheid, maar het maakt de Zaanstreek ook minder aantrekkelijk voor nieuwe bedrijven. Zo zijn er wel meer terreinen waar extra inzet van alle betrokkenen nodig is: onderwijs, duurzaamheid, bereikbaarheid, noem ze maar op. Niet alleen binnen de Zaanse gemeentegrenzen ligt de urgentie. Naast ons barst een stad uit zijn voegen; in Amsterdam komen er elk jaar 10.000 mensen bij en de economie heeft de wind in de rug. De trek naar en de blijf in de stad is enorm en Amsterdam kan en zal dat niet alleen kunnen opvangen. Hoe dan ook komen mensen en bedrijven hier naar toe. Zaak is daar de vruchten van te plukken, eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk te beperken en ontwikkelingen die echt ongewenst zijn, te voorkomen.

Zaanstad is in de voorgaande 15 jaar met circa 1000 inwoners per jaar toegenomen. 1/3 daarvan was autonome groei vanuit Zaanstad zelf. Daarnaast vestigen zich jaarlijks meer mensen in Zaanstad dan er vertrekken. 2/3 van de jaarlijkse groei wordt door dit positieve saldo bepaald. Bijna de helft van deze instroom komt uit de Metropoolregio, waarvan dan weer het overgrote deel uit Amsterdam. Onder de mensen die vanuit Zaanstad naar elders verhuizen is Amsterdam ook weer de favoriete bestemming. Er is kortom veel uitwisseling tussen de twee gemeenten. De verwachting is dat deze trend zich doorzet. Naast deze ontwikkeling vergrijst de bevolking en neemt de gemiddelde huishoudensgrootte af. De verwachting is dat met het doorzetten van de huidige trend in verhuisbewegingen, de vergrijzing en de daling van de huishoudensgrootte er in Zaanstad de komende 25 jaar behoefte is aan 20% (ong. 13.000) nieuwe woningen. De metropool als geheel heeft naast de voor Zaanstad beschreven trends te maken met een extra aantrekkingskracht en daarmee een extra grote behoefte aan nieuwe woningen. Voor de hele MRA is de verwachting dat in de komende 25 jaar behoefte is aan ca. 300.000 woningen. Als Zaanstad hierin naar rato zou willen bijdragen moeten er niet 13.000 maar zelfs 20.000 (7.000 meer) woningen worden gerealiseerd.

Naast de hiervoor beschreven kwantitatieve druk is er door van de groei van het inwoneraantal druk op de relatief goedkope woningvoorraad van Zaanstad. Zaanstad heeft relatief lage WOZ-waarde. 45% van de woningvoorraad is sociale voorraad (41% huur en 4% koop). Belangrijke opgave is dat er voldoende voorraad bereikbare woningbouw blijft voor de Zaanse kanters. De kwantitatieve en kwalitatieve druk leidt er toe dat er uitbreiding van de woningvoorraad moet plaatsvinden om er voor te zorgen dat er een evenwichtige woningvoorraad is

De Zaanse arbeidsmarkt is kwetsbaar. De werkgelegenheid wijzigt en er vinden verschuivingen plaats waardoor de arbeidsmogelijkheden verminderen voor verschillende groepen. De arbeidsmarkt polariseert in die zin dat er een groter onderscheid ontstaat tussen hoogopgeleid en goed betaald en laag opgeleid en laag betaald. ICT en automatisering versterken deze trend. Dit geldt zeker ook voor de in Zaanstad van oudsher aanwezige bedrijvigheid zoals bouw en industrie. Daarnaast vinden juist in deze sectoren ook verdringingseffecten plaats op de arbeidsmarkt. Steeds vaker nemen goedkope buitenlandse arbeidskrachten, vooral uit Midden- en Oost-Europa, de plek in van laagopgeleide Nederlanders op de arbeidsmarkt. Voor Zaanstad is deze ontwikkeling relevant aangezien een relatief hoog deel van de Zaanse beroepsbevolking lager of middelbaar is opgeleid. De opgave voor de komende periode is scherp te krijgen wat de invloed van de trends is en wat de beïnvloedingsmogelijkheden daarvan zijn.

De vraag is hoe Zaanstad zich tot die ontwikkelingen verhoudt en hoe er voor te zorgen dat alle Zaanse inwoners daar baat bij hebben. De keuzes die nu worden gemaakt bepalen de toekomst van de stad. Over die keuzes gaan gesprekken gevoerd worden in de raad, met bewoners, organisaties en bedrijven in Zaanstad.

Voor de korte termijn is er een scherp beeld van de opgave. De doelstellingen in het sociale domein zijn duidelijk: ruimte laten aan bewoners waar mogelijk, ondersteunen waar nodig. De behoeften van bewoners staan centraal, niet de voorzieningen. De manier waarop Zaanstad de overgang met de drie decentralisaties heeft opgepakt lijkt succesvol. De overgang is goed verlopen. Het is nu zaak dat dit ook goed blijft lopen.

Om op de lange termijn voor mensen van betekenis te zijn, zal moeten worden ingezet op aanpassingen in de stedelijke structuur. Aanpassingen die er toe leiden dat mensen prettig kunnen (blijven) wonen en werken in de stad. Een goede kwalitatieve en kwantitatieve aansluiting van de woningvoorraad op de woningbehoefte in de stad en het vergroten van de aantrekkelijkheid van Zaanstad voor bedrijvigheid zijn daarbij essentieel. De juiste investeringen moeten worden georganiseerd in de bereikbaarheid van en in de stad. Daarvoor zijn ruimtelijke en sociaal economische ingrepen noodzakelijk en moeten werk gemaakt worden van de Zaanse identiteit.

Kortom, deze ontwikkelingen vragen om een antwoord. Het bestuur wil dat antwoord formuleren in de vorm van een Investerings- en Uitvoeringsagenda Zaanstad 2025. Die agenda wil het bestuur samen met de stad maken. Onze inzet voor het gesprek met de stad treft u aan in hoofdstuk 2: 11 agendapunten waar Zaanstad beter van wordt. Dat is onze inzet, daarover willen we in gesprek met de stad: om te zien of onze agenda kleiner moet, of groter, of juist helemaal anders. De manier waarop wij dat gesprek willen vorm geven, treft u aan in hoofdstuk 3 en de bijlage.

Hoofdstuk 2: De thema's/de agenda

Inleiding

MAAK.Zaanstad heeft tot doel met een investerings- en uitvoeringsagenda er voor te zorgen dat Zaanstad ook op de lange termijn een sociaal duurzame stad is, waar mensen zich thuis voelen en met plezier wonen en werken. Dat vraagt om een gesprek in de stad over de volgende vier thema's: positie van Zaanstad in de Metropool, Bouwen en Wonen, Werken en Toerisme, Infra en Verbindingen. Onderwerpen als onderwijs, burgerkracht en duurzaamheid vinden in die thema's hun plek. De thema's worden omschreven en aangegeven wordt welke kant voor de komende 10, 15 jaar de meest wenselijke is.

Bewust wordt gekozen om te werken vanuit een ambitieus geformuleerde agenda. Daarmee wordt tot uitdrukking gebracht dat Zaanstad ambities heeft en wordt het gesprek met en in de stad geprikkeld. Het gesprek start vanuit de agenda en staat vervolgens open voor inbreng van buiten.

De Zaanse agenda (wordt in onderstaande behandeling per thema toegelicht):

- *Zaanstad blijft Zaaans en is integraal onderdeel van de Metropool*
- *We willen een divers én voldoende aanbod van goede woningen. Niet alleen voor de bewoners van Zaanstad, maar ook voor de mensen die in de Metropool willen komen of blijven wonen. Dat betekent een forse kwalitatieve opgave. De komende 10 jaar streeft Zaanstad naar de bouw van 10.000 woningen. Of er voor 2040 nog eens 10.000 extra kunnen worden gebouwd wordt serieus onderzocht.*
- *Zaandam en de omgeving van knooppunt Koog/Zaandijk verstadsen.*
- *Zaanstad zet in op aansluiting van de stad op het openbaarvervoernet met Amsterdam.*
- *Voor verschillende gebieden komt er een eigen ontwikkelagenda.*
- *Er komt een ongelijkvloerse oplossing voor de kruising tussen spoor en weg bij de Guisweg. Dit kan alleen wanneer dit gekoppeld wordt aan gebiedsontwikkeling.*
- *Funderingsherstel wordt beschouwd als stedelijk vernieuwingsproject.*
- *Zaanstad streeft naar klimaatneutraliteit in 2020. Energiebesparing bij woningen zorgt voor lagere woonlasten en lokale werkgelegenheid. Naast de reeds lopende activiteiten vanuit het programma klimaat wordt extra ingezet op energiebesparing bij woningen van de bestaande woningvoorraad.*
- *Zaanstad pakt leegstand van kantoren en bedrijven aan. Transformatie van vastgoed en gronden kan bijdragen aan de invulling van de woningbouwbehoefte en verbetert de leefbaarheid.*
- *De economie van straks betekent een andere mix van wonen en werken (bijv. Achtersluispolder)*
- *Zaanstad heeft veel toeristische mogelijkheden. Naast het bundelen en combineren van toeristische ankerpunten, draagt een stap voorwaarts naar uitbreiding van de Zaanse Schans tot "Old Holland openlucht" museum en de inrichting van een museumkwartier bij aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad.*

Thema 1: Zaanstad in de Metropool

Zaanstad is nauw verbonden met Amsterdam. De inwoners van Zaanstad gaan naar Amsterdam om er te werken, te leren en zich te vermaken. Voor veel nieuwe bewoners is Amsterdam een belangrijk reden om in Zaanstad te gaan wonen; ze kiezen voor het Zaanse woonmilieu in de wetenschap dat het vele wat Amsterdam te bieden heeft, om de hoek ligt. Voor Zaanse bedrijven is Amsterdam een belangrijke reden om zich in Zaanstad te vestigen of er te blijven.

Tegelijk is Zaanstad typisch Zaanse. Dat geldt voor Zaandam, en dat geldt voor de dorpen. Zaanse identiteit is de Zaanse bocht, sjiek en sjofel naast elkaar, het nieuwe Stadhuis van Zaanstad en het oude van Zaandam. Zaanse identiteit is Zaanse houtbouw, dingen maken en “doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg”.

Over de nauwe verbondenheid met Amsterdam en over de Zaanse identiteit willen we het gesprek aan gaan. Wat betekent die verbondenheid met Amsterdam? Hoe geven we die inhoud, hoe profiteren we ervan en met welke verantwoordelijkheden voor de gezamenlijke ontwikkeling komt die? Trekken we ergens een grens, of vinden we het echt een gedeelde toekomst? En hoe zijn we nauw verbonden met Amsterdam en tegelijk een stevige partner in Zaanstreek-Waterland? Gaat dat eigenlijk wel samen, of juist heel goed?

Naast de verbondenheid met Amsterdam, staat al eeuwen de Zaanse identiteit. Hoe koesteren we die identiteit en nemen we hem mee verder de 21ste eeuw in? Kan die identiteit dienen als houvast in onzekere tijden? Hoe zetten we die identiteit in om ons te onderscheiden van andere plaatsen in de regio waar mensen en bedrijven zich willen vestigen? Belangrijk onderdeel van de Zaanse identiteit zijn de Zaanse dorpen; welke maatregelen helpen om leefbaarheid en voorzieningen daar op peil te houden?

Thema: 2 Bouwen en Wonen

Zaanstad is een onlosmakelijk onderdeel van de metropoolregio en functioneert ook als zodanig. Dat is goed zichtbaar op de woningmarkt. Druk op de regionale woningmarkt betekent druk op Zaanstad. Gemeente Zaanstad ziet de regionale woningbouwbehoefte ook als een Zaanse probleem. We hebben als stad een verantwoordelijkheid waar het gaat om oplossen van deze druk. Een beetje druk op de woningmarkt is gunstig als je huis ‘onder water’ staat, maar voor starters en mensen met een kleiner inkomen is veel druk op de woningmarkt een groot probleem. Voor de hele regio ligt er een woningbouwopgave van 300.000 woningen. Zaanstad onderzoekt of zij daarvan met 20.000 woningen een substantieel deel voor haar rekening kan nemen. Een stevige opgave die vooral voor Zaandam een forse verstedelijking betekent. Naast de binnenstedelijke verdichting (inclusief de locaties binnenstedelijk waar nu grote bedrijven zijn gevestigd) wordt daarbij ook nadrukkelijk gekeken naar mogelijke ontwikkellocaties als de Achtersluispolder en de knooppunten Koog/Zaandijk en Kogerveld. Een discussie over gericht bouwen in het groen hoort hier onvermijdelijk bij. Veel impact en veel vragen:

Wat betekent een dergelijke verstedelijking? In hoeverre komt het groen onder druk te staan? Welke locaties zijn er? En meer specifiek wat betekent het voor de omgeving van de mogelijke ontwikkellocaties?

De tegenhanger hiervan werd al eerder bij de Zaanse identiteit genoemd. De dorpen. Wat is er nodig om de dorpen te laten functioneren in een tijd van schaalvergroting en teruglopend voorzieningenniveau. Welke kansen biedt de specifieke identiteit? En welke kansen ontstaan er tegelijkertijd als gevolg van toekomstige ontwikkelingen denk daarbij bijvoorbeeld aan de doortrekking van de A8-A9, of de ontwikkeling van Brokking. Voor de dorpen Krommenie, Wormerveer, Westzaan en Assendelft kunnen met een meer gebiedspecifieke aanpak de kansen en bedreigingen in beeld worden gebracht. Daarbij is op wat kleinere schaal de door de bewoners en ondernemers opgestelde visie Westzanerdijk een mooi voorbeeld.

Woon aantrekkelijkheid van de omgeving; Wat maakt wonen in Zaanstad zo leuk, wat kan er nog beter en hoe doen we dat?

De bestaande woningvoorraad heeft op verschillende plekken in de stad een kwaliteitsimpuls nodig.

Zo ligt er een funderingsopgave van ruim 8.100 particuliere vooroorlogse woningen. Voor ongeveer een derde hiervan is binnen tien jaar funderingsherstel nodig. Corporatiewoningen en mogelijke risico's bij naoorlogse woningen zijn hierin nog niet meegenomen. Met het huidige aantal funderingen dat per jaar wordt hersteld wordt het probleem niet opgelost. We zien funderingsherstel nog steeds als een probleem dat primair bij individuele huiseigenaren ligt. Een grootschaligere aanpak is pas aan de orde wanneer we dit niet langer als individueel, maar als collectief Zaanse probleem zien. Een bijkomende vraag is of in buurten waar op grotere schaal funderingsproblematiek speelt, een meer rigoureuze stedelijke vernieuwing kan/moet worden ingezet.

Zaanstad scoort slecht waar het gaat om energiebesparing bij woningen. Zaanstad maakt zijn naam als Duurzame stad daarin niet waar. Op de ranking van gemeente met energiezuinige huizen staat Zaanstad zo goed als onderaan. Grote stappen kunnen gezet worden in het bereiken van onze ambitie op het gebied van duurzaamheid door in te zetten op energiebesparing bij woningen. Een energiezuinige woning heeft zowel voordelen voor eigenaar (lagere woonlasten) als voor het behalen van de Zaanse ambities op het gebied van duurzaamheid, als voor werkgelegenheid in de regio (installatiebureaus).

Aansluitend op de woonvisie gaat MAAK.Zaanstad verder in gesprek om te komen tot intensivering van de in het uitvoeringsprogramma genoemde maatregelen voor funderingsherstel en energiebesparing van woningen. Daarnaast wordt onderzocht of stedelijke vernieuwing in die buurten waar de problematiek op grote schaal speelt een oplossing biedt. Het doel is om te komen tot een schaalprong in de oplossingen.

Transformatie en herbestemming. Er liggen in Zaanstad nog tal van terreinen braak en er staan meerdere panden leeg. Het gesprek in de stad moet zich richten op het in gang zetten van transformatie. Wat is er voor nodig? En met wie?

Thema 3: Werk, Economie en Toerisme

Met de Strategische Agenda Werkgelegenheid wil Zaanstad de economische activiteit stimuleren. Veel verschillende organisaties zijn daarbij aan zet om de werkgelegenheid in Zaanstad te laten groeien: ondernemers, werknemers, onderwijs- en kennisinstellingen, en overheidsorganisaties in de regio. Onze rol als gemeente ligt vooral in het verbinden van deze partners, de rode loper uit te leggen voor goede initiatieven en gericht te investeren.

MAAK.Zaanstad gaat hierop verder, maar heeft daarbij een andere tijdshorizon en focus.

De woningbouwopgave en ambitie om de kwaliteit van de woningen te verbeteren leidt tot een spin off voor de bouw en installatie sector. Een grote kans voor Zaanse bedrijven in deze sector. Hoe kunnen we beiden vanaf de start goed aan elkaar verbinden?

De ontwikkeling van Hembrugterrein en andere gebieden aan Zaan en IJ blijken geschikt als vestigingslocatie voor creatieve industrie en start-ups. Wat is voor nodig om deze nieuwe economie verder te laten ontwikkelen. Van oudsher kent Zaanstad een sterk nautisch cluster. Hoe kunnen we deze bedrijven met hogere milieucategorie behouden in een stad met een grote woningbouwopgave? Zaanstad kent een historisch gegroeide mix van wonen en werken. Dit is enerzijds een kwaliteit en heeft anderzijds negatieve externe effecten als geluid en geur.

MAAK.Zaanstad gaat over de verdere toekomst. Er zal antwoord worden gegeven op de vraag hoe/of de mix van wonen en werken of deze mix op termijn houdbaarheid is.

Toerisme is booming. Niet alleen neemt het aantal hotelovernachtingen in Zaanstad sterk toe ook het aantal bezoekers van de Zaanse Schans groeit. Zaanstad heeft veel te bieden. Grote kracht van Zaanstad is de rijke cultuur historie. Zaanstad kent veel mooie monumenten, landschappen en natuurlijk de Zaan. Op elk van de kwaliteiten liggen kansen. Ook de ligging ten opzichte van Amsterdam biedt mogelijkheden. Gesprekken over de groei verdubbeling van het aantal hotelbedden, verdubbeling groei van de Zaanse Schans en over potentiële hotspots dragen bij aan verdere intensivering van het toerisme.

Thema 4: Bereikbaarheid en Verbindingen

De ligging van Zaanstad in (het centrum van) de Metropoolregio en de goede aansluitingen op het Rijkswegennet en het spoor maken van Zaanstad een goed bereikbare stad. Deze kwaliteit is een belangrijke voorwaarde voor de aantrekkelijkheid van Zaanstad, of het nu om wonen, werken, ondernemen of bezoeken gaat. De bereikbaarheid zal verder verbeteren met de verhoging van het aantal treinen per uur op de Zaanlijn en de toevoeging van twee hoogwaardige busverbindingen met Amsterdam. Daarnaast wordt gestudeerd op de doortrekking van de A8 en de uitbreiding van de A7/A8 tussen de Coentunnel en Purmerend. Al deze projecten lopen hun eigen traject en zijn voor MAAK.Zaanstad een gegeven. Wel zal in MAAK.Zaanstad voor een aantal gebieden gesproken worden over de gevolgen wanneer de projecten zouden worden uitgevoerd.

De doorstroming van het verkeer binnen Zaanstad staat op een aantal punten onder druk en dat zal door de ontwikkeling van de stad verder toenemen. Om deze knelpunten weg te nemen wordt al een aantal stappen gezet. Samen met provincie, stadsregio Amsterdam wordt gestudeerd op de benodigde aanpassingen aan het wegennet van Zaandam om de extra druk te kunnen verwerken. Omdat deze studies technisch van aard zijn, waarbij ook eerst onderzocht hoe groot de verwachte knelpunten is het nu nog te vroeg om hierover een uitgebreide discussie te voeren.

Vanuit de samenleving is door Hart voor de Stad een oplossing voor de spoorse doorsnijding bij de Guisweg aangereikt. Het oplossen van infrastructurele knelpunten waaronder de spoorse doorsnijding moeten op de agenda van andere overheden komen. Die zullen meer bereid zijn bij te dragen als Zaanstad kiest voor verdichting rond de knooppunten rond het spoor en de weg. Naast de onderzoeksopdracht om de door Hart voor de Stad aangereikte oplossing verder uit te werken dient het gesprek opgestart te worden **over** de consequenties.

Wanneer Zaanstad een sterkere positie inneemt in de metropool en verder verstedelijkt zijn betere verbindingen met hart van de Metropoolregio en de noordelijke IJ-oeveren noodzakelijk; zowel op het gebied van auto, fiets als openbaar vervoer. In het verleden is al gesproken over het aansluiten van Zaanstad op het Amsterdamse tram- en metronetwerk. De voorwaarden en consequenties daarvan worden besproken binnen MAAK.Zaanstad.

Een snelle verbinding op het digitale net is een vestigingsvoorwaarde voor steeds meer bedrijven. Naast deze fysieke verkeersverbindingen is verbetering van de aansluiting van Zaanstad op het digitale net via glasvezel dan ook een onderwerp.

Hoofdstuk 3: proces en planning

MAAK.Zaanstad

Het bestuur wil zich met MAAK.Zaanstad richten op de Zaanse identiteit en de ruimtelijke en sociaal economische ingrepen. MAAK.Zaanstad wordt geen nieuwe visie, maar mondt uit in een integrale Investerings- en uitvoeringsagenda Zaanstad 2025. Een agenda waarin de gemeente aangeeft waar zij investeert en waar bewoners, organisaties en bedrijven mee aan de slag kunnen. Een agenda die waar maakt dat er economische dynamiek is en ontstaat in Zaanstad. Een agenda die bewoners, organisaties en bedrijven bindt en uitdaagt om ook zelf kansen te grijpen en die dynamiek te versterken.

MAAK.Zaanstad gaat verbinden, dromen én realiseren. Er is een agenda om het gesprek aan te gaan; veel van de opgaven waar het bestuur voor staat zijn bekend. Die agenda is open; bewoners, ondernemers, bezoekers, iedereen kan onderwerpen agenderen. Op basis daarvan ontstaat dan het constructieve gesprek.

MAAK. Zaanstad is een platform waar bestuur, professionals en inwoners met elkaar in gesprek kunnen gaan. Een platform met vele mogelijke uitingsvormen: online, in werkateliers, bijeenkomsten op scholen en in bedrijven, of langs de lijn bij sportverenigingen. Aan de organisatie en vormgeving van dit platform geeft de klankbordgroep uit de raad mede vorm. Wanneer tijdens het proces keuzes moeten worden gemaakt, zal het college de klankbordgroep daar actief bij betrekken.

MAAK.Zaanstad biedt raadsleden nadrukkelijk de mogelijkheid om toe te horen en deel te nemen aan het gesprek.

Uitgangspunten

Zaans Evenwicht

Zaans Evenwicht geeft richting en biedt daarin continuïteit. De uitdagingen van Zaans Evenwicht zijn inmiddels aangegaan, maar af is het nog niet. Zaans Evenwicht vroeg en vraagt om investeringen in de leefkwaliteit, het versterken van de fysieke en mentale verbinding met Amsterdam en investeren in onderwijs en arbeidsmarkt.

Zaans Evenwicht is het uitgangspunt voor MAAK.Zaanstad omdat de analyse nog steeds klopt, en de inzet past bij die analyse. Deze uitgangspunten staan open voor discussie.

Stad & Straks

MAAK.Zaanstad gaat over de Stad & Straks. Het moet een uitvoerings- en investeringsagenda voor de periode tot 2025/2040 opleveren. Wat wil Zaanstad echt geregeld hebben voor die tijd? Waar gaat de energie in gestoken? Met de keuze voor een aantal Thema's doet de gemeente een voorzet voor de uitvoerings- en investeringsagenda. Om die agenda te toetsen en te vervolmaken vraagt de gemeente een bijdrage van de samenleving; commentaar, alternatieven en goede ideeën.

MAAK.Zaanstad gaat over de Stad & Straks. In het proces kunnen echter ook vragen over het Hier-en-Nu gesteld worden; over de uitvoering van armoederegelingen of het onderhoud van de openbare ruimte. Uiteraard worden dergelijke vragen direct doorgeleid om zo spoedig mogelijk te worden afgehandeld.

MAAK.Zaanstad mondt uit in een kwalitatief verhaal gekoppeld aan een investerings- en uitvoeringsagenda. De uiteindelijke vaststelling loopt gelijk op met de behandeling van de kadernota 2016 waarmee de investerings- en uitvoeringsagenda direct kan worden verwerkt in de P&C cyclus.

De planning is als volgt:

Fase1 informatie en urgentie delen	november 2015
Fase 2 bespreken thema's	december 2015
Fase 3a bij elkaar brengen en schrijven	januari 2016
Fase 3b teruggeven resultaat	februari/maart 2016
Fase 4 besluitvorming/kadernota	april 2016

BIJLAGE: de procesplanning

Inleiding

Het doel van de procesaanpak is om partijen die willen en kunnen investeren in de lead te brengen. Er moet een samenspel ontstaan tussen overheid en samenleving waarin gezamenlijk doelen en ambities worden gesteld en de instantie of persoon die het beste het resultaat kan realiseren, in stelling wordt gebracht.

Gesprek met de stad

MAAK.Zaanstad moet echt van de stad zijn. Het maakproces moet daarom zo in elkaar zitten dat Bewoners, Organisaties en Bedrijven (hierna: de BOB) er aan kunnen en willen bijdragen. Het proces valt of staat bij actieve deelnemers. Belangrijk is daarom betrokkenheid te genereren, en mensen mee te nemen in de urgentie om de Toekomst van Zaanstad te maken. Een belangrijke manier om dat te doen is aan te haken bij en zichtbaar(der) te maken wat er al gebeurt in Zaanstad. Ook buiten het stadhuis denken mensen al veel langer na over hoe de toekomst van Zaanstad vorm kan krijgen en krijgt. Denk aan Platform aan de Zaan en stichting Babel, die inmiddels ook samen optrekken en verbinding hebben gevonden met Hart van de stad. Zij agenderen en verbinden, ook voor MAAK.Zaanstad. Maar ook op kleinere schaal zien we mooie dingen gebeuren zoals de buurtvisie Westzanerdijk. Zoals de agenda van de gemeente niet leeg is, wordt het gesprek in de stad over de toekomst van Zaanstad natuurlijk continu gevoerd. Dat gesprek begint niet pas met MAAK.Zaanstad. Veel veranderingen zijn of worden al ingezet door de BOB, dat gebeurt niet pas als de gemeente bedenkt dat het moet, of verstandig is. Bij die veranderingen willen we aansluiten.

Om de inwoners van Zaanstad te verleiden deel te nemen, te informeren over de achtergronden en stand van zaken, en om verwachtingen te managen, worden diverse middelen ingezet die gezamenlijk moeten zorgen voor betrokkenheid en bekendheid. De ruggengraat van de communicatie wordt de website maak.zaanstad.nl. Daar komen blogs, de Staat van de Stad, commentaren daarop van politieke partijen, filmverslagen van de bijeenkomsten, elke week een statistisch weetje over Zaanstad, links naar mediaberichten, etc. Daar ook kan De Bob zijn ideeën voor MAAK.Zaanstad op tafel leggen en reageren op de ideeën van anderen. Ook op die van de gemeente.

Ter ondersteuning van de website worden diverse middelen ingezet zoals:

- Regelmatige informatie via de lokale media (inkopen pagina's in Zaans Stadsblad)
- Aankondigen van bijeenkomsten via pers, online media, maar ook traditionele middelen als posters in buurthuizen, bij sociale wijkteams, sportscholen en winkels
- Sociale media als twitter en facebook volgen van lokale initiatieven waar we plan van de stad kunnen "pluggen"
- Promoten van #MAAK.Zaanstad op Instagram zodat er een fotostream ontstaat van mooie beelden van Zaanstad
- Maken van een animatie over de staat van de stad of het interactieve proces wat via social media gedeeld kan worden
- Met Periscope livestreamen van bijeenkomsten

Gesprek met de professionele partijen

Naast gesprekken met inwoners en de bedrijven worden binnen MAAK.Zaanstad gesprekken gevoerd met de professionele publieke en private partners. De potentiële investeerders moeten de overtuiging hebben dat zij gefaciliteerd worden in hun streven naar economische expansie en het doen van investeringen. Het resultaat daarvan is meer dan wanneer zij eigenstandig de investeringen zouden doen.

De aanpak

We stellen voor het proces in te delen in 4 fasen:

Fase 1: Informeren & urgentie delen

In deze fase informeren we de BOB over de Staat van de Stad en het plan om MAAK.Zaanstad te maken en brengen we de urgentie over om daar nu mee aan de slag te gaan. We presenteren de thema's en vragen de BOB of hij vindt dat er meer of andere zaken aan de orde moeten komen. Informeren en urgentie delen gaat via maak.zaanstad.nl en 'goede, oude' print. Ook zoeken we contact met andere platforms zoals stichting Babel en pakken we kansen voor free publicity. We zijn ons er van bewust dat informeren en urgentie delen verschillende dingen zijn. Informeren is feitelijk. Dit is de staat van de stad, zo ligt Zaanstad er nu bij. Urgentie delen is gevoel. Niet iedereen voelt urgentie, en als er al urgentie wordt gevoeld, is het nog maar de vraag of die voor iedereen de zelfde kant uit wijst.

De thema's presenteren we op de site. Maar om op te halen of de BOB die thema's ook de thema's vindt waar het over moet gaan, zetten we meerdere instrumenten in: zaanpeiling, een tournee langs organisaties die toch al in dezelfde periode bij elkaar komen (VVE's, voetbalverenigingen, schoolbesturen, de MR van een school, etc.). Ook organiseren we een openbaar evenement, waar de BOB langs kan komen om van gedachten te wisselen over de thema's en zijn opvattingen te delen en achter te laten bij de gemeente (ambtelijk, college en raadsleden).

Met de oogst van deze fase vullen we de agenda aan, verfijnen of veranderen we hem.

Fase 2: Bespreken thema's

De thema's – en de verschillende onderdelen daarvan – laten zich niet allemaal op dezelfde manier bespreken. Ons staan per gesprek verschillende vormen voor ogen, afhankelijk van de mensen met wie we het gesprek aangaan.

Per thema – of onderdeel daarvan - worden bijeenkomsten georganiseerd om het betreffende thema te bespreken. Die bijeenkomsten kunnen open zijn, of juist op uitnodiging. Op uitnodiging kan betekenen dat we gericht bewoners of vertegenwoordigers van organisaties of bedrijven uitnodigen, omdat ze een specifieke deskundigheid in huis hebben, of een bepaalde achterban of belang vertegenwoordigen. Op uitnodiging kan ook betekenen dat we via een vorm van loting bewoners selecteren, juist om de diversiteit van meningen en ideeën zo groot mogelijk te laten zijn.

In die bijeenkomsten kunnen scenario's worden gemaakt of verkend, opvattingen op tafel worden gelegd of relevante vragen worden geformuleerd.

De meeste van deze bijeenkomsten lenen zich ook voor raadsleden om te luisteren of om in gesprek te gaan.

Via maak.zaanstad.nl kunnen mensen laten weten dat ze zelf een bijeenkomst willen organiseren over het thema, en dat ze de gemeente graag langs zien komen om te luisteren, toe te lichten of mee te praten. En op maak.zaanstad.nl doen we verslag van de bijeenkomsten, zodat de BOB daar weer op kan reageren.

Fase 3: Veeg het bij elkaar & Presenteer het!

Uiteindelijk zijn er beelden, ideeën en plannen. Die moeten bij elkaar worden gelegd, op elkaar worden afgestemd en worden afgewogen. Dat is in eerste instantie een ambtelijke en bestuurlijke exercitie die leidt tot een bestuurlijk voorstel voor MAAK.Zaanstad.

Met dat resultaat gaan we nog een keer terug naar de BOB. Wat hebben we met al die bijdrages gedaan? We presenteren het resultaat, vragen wat de BOB er van vindt, maar wellicht ook om al die voorstellen te prioriteren. Bij voorkeur niet alleen via maak.zaanstad.nl te doen, maar via een apart te organiseren event. Daar kan het college zijn keuzes toelichten, de BOB kan alternatieven voorstellen, deskundigen kunnen over de voorstellen debatteren, etc.

We beogen hiermee drie zaken te bereiken. In de eerste plaats willen we recht doen aan de moeite die de BOB zich heeft getroost om een bijdrage te leveren aan MAAK.Zaanstad. Het biedt de mogelijkheid om te checken of de gemeente het goed heeft gedaan. En het biedt raadsleden de gelegenheid te geven het gesprek aan te horen, of er aan mee te doen, zodat ze goed beslagen ten ijs komen in de laatste fase.

Fase 4: Aanbieden aan raad ter besluitvorming

In deze fase is het laatste woord aan de gemeenteraad.

De planning

fase	WWW	Publieke Events	Professionele events
augustus	voorbereiding		
september	Besluitvorming	Procesaanpak en start	
oktober	Informereren/urgentie delen en start gesprekken	Website live	
november		Openbare startbijeenkomst in de stad. Doel: inspireren, van gedachtenwisselen over de thema's en opvattingen delen	
december	Bespreken Thema's	thema's uitdiepen, gezamenlijkheid op de thema's creëren en op zoek naar eigenaarschap	
januari	Schrijven		
februari		Openbare bijeenkomst in de stad. Doel: presenteren van resultaat, check op compleetheid en draagvlak	
maart	Teruggeven resultaat		
april	Besluitvorming/Kadernota		